

Vår historiska stad

Gottfrid Westerberg blev vd för Nordiskafilt redan vid 26 års ålder och reste över hela världen för att säkra företagets internationella expansion. Bild: Föreningen Gamla Halmstad

En tidig teckning av fabriksområdet vid Gamlellut.

Bild: Hallands konstmuseum

Fabriken vid Nissan hade en mycket vacker fasad och området sköttes nästan som en park.

Bild: Vykort ur Gamla Halmstads samlingen

Gottfrid Westerberg – en industriman som är väl värd sin gata

”Vem var egentligen den där Westerberg?”. Den frågan fick jag av flera personer på en arbetsplats på Nissastrand. De hade lagt märke till Westerbergsgatan och ville veta mer. Så här är historien om Gottfrid Westerberg, en av Halmstads stora industrialister som dock är tämligen okänd – kanske för att han tyckte väldigt illa om publicitet.

I mars 1988 fanns en rubrik på sidan tre i Hallandsposten som löd: ”Halländsk industriman hedrades med ny gata”. I artikeln finns många av svaren om den okände Gottfrid Westerberg. Men vi börjar för drygt 80 år sedan, 1905. Då startade Nordiska Maskinfilt AB i Halmstad på

en tomt mellan Österbro och Järnvägsbron på Nissans östra sida. Det var åkermark som då blev till en växande industrianläggning. Bakom det nya företaget stod två tidigare anställda på Wallbergs vid Slottsmöllan, Robert Kanth och Gustav Adolf von Reis. Finansierare från Göteborg

Redan efter några månader anställdes den då 14-åriga Gottfrid Westerberg på Nordiskafilts kontor. Ar-

bitsuppgifterna var enkla men direktören tyckte sig se ett ämne till att bli något stort. Gottfrid Westerberg skickades 1911 till Reutlingen i Tyskland där han under tre år fick en utbildning till textilingenjör. På köpet lärde han sig tala flytande tyska. Vid hemkomsten fick han direkt ett uppdrag att stödja företagets representant för den ryska marknaden. I och med första världskriget hade det uppstått stora möjligheter till expansion i Ryssland som inte längre kunde försörjas från de krigförande länderna.

Gottfrid Westerberg bosatte sig under ett år i St: Pe-

tersburg och började systematiskt åka runt hela landet för att besöka gamla och nya kunder. Resorna var långa och ofta strapatsrika. Han förstod att det var av största vikt att verkligen träffa sina kunder för att diskutera med dem och kunna anpassa den maskinfilt som skulle säljas direkt efter kundernas maskinpark och övriga önskemål. Det här året blev mycket lyckosamt och Nordiskafilt erövrade en betydande del av den ryska marknaden.

Under första världskrigets sista år blev det svårt att importera till till fabriken i Halmstad och produktionen stod till slut stilla. Finansierarna i Göteborg tappade intresset och sålde sina aktier till Gottfrid Westerberg. Han hade då under ett antal år arbetat som teknisk chef på fabriken och tog nu som 26-åring steget upp till posten som vd.

Efter freden 1918 blev marknaden för maskinfilt mycket god. I sin roll som vd fullföljde Gottfrid Westerberg mycket av det som varit viktigt för hans egen personliga utveckling. Försäljningsresor både i Sverige och i utlandet blev en betyd-

delsefull del av Nordiskafilts strategi. Gottfrid Westerberg reste själv i hela Europa, USA, Kanada och ända bort till Japan och Kina. Han var en mästare i att knyta affärskonakter. Han anställde också ytterligare några säljare som företaget liknade resor. Många gånger rörde det sig om personer som ”gått den långa vägen” inom företaget precis som han själv en gång hade gjort. Nordiskafilt utvecklades under mellankrigstiden till ett av Halmstads största industriföretag.

En annan viktig strategi för Gottfrid Westerberg var att Nordiskafilt skulle leda den tekniska utvecklingen inom tillverknings av maskinfilt. Investeringar gjordes hela tiden i nya och mer avancerade maskiner. Fabriken på Gamlellut blev allt större.

Personal skickades utomlands på kvalificerade utbildningar och för praktisk tjänstgöring på lämpliga företag. Det här sättet att arbeta med personalutveckling gjorde att Gottfrid Westerberg kunde skapa en skicklig och lojal arbetsgrupp omkring sig. Han var en modern, viljestark chef men

lämnade ett stort ansvar till sina närmaste medarbetare. Genom att i förväg ha köpt in och lagrat ull klarade Nordiskafilt att upprätthålla produktionen under andra världskriget mycket bättre än under det första. Efter kriget följde en ny högkonjunktur och Nordiskafilt fortsatte att investera i maskiner och utökade lokaler. Fabriken gavs en mycket vacker fasad mot Nissan och området sköttes nästan som en park. 1950 avgick Gottfrid Westerberg som VD och efterträddes av sonen Gunnar O. Westerberg. Fadern fortsatte som styrelseordförande under ytterligare 10 år.

Nordiskafilt finns kvar i Halmstad och fabriksbyggnaderna ligger sedan början av 1990-talet ute i Söndrum nära flygplatsen. Företaget arbetar fortfarande med maskinfilt till pappersindustrin. Efter kriget satsade ledningen ännu hårdare på forskning och utveckling för att kunna behålla sin ledande ställning i branschen. Den internationella kopplingen stärktes ytterligare. År 1958 inleddes ett samarbete med amerikanska Albany Felt.

Två fabriksinteriorer ur Nordiskafilts jubileumsbok från 1955. Troligtvis är de tagna i början av 1950-talet.

Familjen Westerberg bodde i Villa Grönlund nära Österbro.

Bild: Digitalt Museum

2 september

I dag har Justus och Justina namnsdag. Justus kommer av latinet iustus för rättfärdig, rättvis. Namnet kom hit på 1630-talet och är inte något av almanackans vanligare namn. Men heter du Justus är du troligen en ganska ung person, för medelåldern för tilltalsnamnet är 19. Cirka 500 bär namnet, runt 200 kallas så. Justina är den kvinnliga formen av Justus och något mindre ovanligt än namnsdagsnamnen. Omkring 900 heter Justina, cirka 200 kallas så. Medelåldern för tilltalsnamnet är 31 år.

Citater

”Två sorters människor finns, de som glömmers och de som minns”

Nils Ferlin (1898–1961), poet.

Bemärkelsedagen

I dag infaller Labour Day i USA och Kanada. Arbetarnas dag har firats sedan slutet av 1800-talet och många passar på att avsluta sommaren med en picknick eller utflykt.

Det hände då

För 20 år sedan, 1999 var det sista dagen som kylskåp och frysar som inte uppfyllde särskilda krav på elförbrukning fick släppas ut på marknaden. Riksdagen hade antagit en ny lag om energieffektivisering för att tillgodose direktiv från EG, nuvarande EU.

För 35 år sedan, 1984 utbröt skottlossning mellan två rivarensamer motorcykelgägar i Sydney, Australien. Bandidos och Comanches hade samlat för att fira fars dag när de började slåss med knivar, basebollträn och skjutvapen. Sex gänghemmar och en 14-årig flicka dödades. 24 personer dömdes till fängelse efter händelsen.

Hört och hänt

För 140 år sedan, 1879 anlände det svenska fartyget Vega till Yokohama i Japan. Den så kallade Vegaexpeditionen med forskningsresanden Adolf Erik Nordenskiöld hade lämnat Tromsø i juli året innan och var det första fartyg som seglade genom hela Nordostpassagen. Skeppet låg sedan fastfrusen i isen under tre månader innan hon kunde anlända till Stockholm i april 1880.

Fartyget Vega fastfrusen i polarisen under sin resa genom Nordostpassagen. Foto: TT

”Gottfrid Westerberg bosatte sig under ett år i St: Petersburg och började systematiskt åka runt hela landet för att besöka gamla och nya kunder. Resorna var långa och ofta strapatsrika.

Det amerikanska företaget köpte 1959 25 procent av aktierna i Nordiskafilt. Sex år senare köpte de svenska företaget 12 procent av aktierna i sin amerikanska partner. 1969 bildade de två företagen gemensamt Albany International som då med 30 fabriker i 11 länder blev en stor världsfaktor i sin bransch. Företaget är i dag, 50 år senare, fortfarande väldigt internationellt och framgångsrikt. Det Gottfrid Westerberg dog 1963. De sista åren i sitt liv bodde han i södra Europas varmare klimat på grund av en sjukdom.

Gottfrid Westerbergs livsgränning gör honom definitivt värd att ha fått en gata uppkallad efter sig och på så sätt bli en person vi inte glömmers. Han byggde en storindustri som lever mer än 100 år senare. Genom sitt internationella engagemang

Bakom Gottfrid Westerbergs framgångar låg ett hårt och uppförande arbete. Ett viktigt stöd hade han i hustrun

Ellen, född Brauns, som han gifte sig med 1917. Hans omfattande resor gjorde att hon fick ta ett stort ansvar i hemmet. Med sin generösa vänlighet och stora allmänbildning skapade hon en trevlig och gästvänlig atmosfär i familjen och bland gäster. De bodde i Villa Grönlund vid Nissan nära Österbro. Makarna fick två barn. Ellen Westerberg drabbades tidigt av sjukdom och avled 1940, endast 46 år gammal. Gottfrid Westerberg dog 1963. De sista åren i sitt liv bodde han i södra Europas varmare klimat på grund av en sjukdom.

Gottfrid Westerbergs livsgränning gör honom definitivt värd att ha fått en gata uppkallad efter sig och på så sätt bli en person vi inte glömmers. Han byggde en storindustri som lever mer än 100 år senare. Genom sitt internationella engagemang

Anders Bergenek

Skriften är arkiv i Föreningen Gamla Halmstad. Mer lokalhistoria hittar du på gamlahalmstad.se och på Facebook/gamlahalmstad.

HP den 15 mars 1988.

